
Ю.В. Діденко

канд. геол. наук,
наук. співроб. Видавничого дому "Академперіодика" НАН України,
учений секретар Науково-видавничої ради НАН України,
e-mail: Didenko.Y@nas.gov.ua
<http://orcid.org/0000-0002-1198-6157>

РЕФЕРАТИВНА БАЗА ДЛЯ ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК *ERIH PLUS*

В Україні для підвищення якості опублікованої наукової інформації у наукових періодичних виданнях та інтеграції цих видань у світовий науковий простір провадиться їхня класифікація та моніторинг шляхом складання Переліку наукових фахових видань України.

Наприклад, один із найвідоміших — філадельфійський список (*ISI Master Journal List*) — перелік наукових журналів, який складає й оновлює Інститут наукової інформації (*Institute for Scientific Information, ISI*). Список містить назви журналів, які пройшли процес оцінки та обліку в базі даних *ISI*. Туди входять всі журнали, які реферуються у будь-яких базах (наприклад *Zoological Records, BIOSIS*).

В Європі також існує оцінка якості журналів на підставі переліків, але принципи їх складання інші. У 2008 році Європейським науковим фондом (*European Science Foundation*) уперше був опублікований перелік якісних, за критеріями Фонду, журналів у галузі гуманітарних досліджень.

З подібної ініціативи постала *European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS)* — реферативна база для гуманітарних і соціальних наук (БД). Особливістю цієї БД є те, що вона була розроблена на європейському континенті. Свою історію індекс веде з 2002 року.

Спочатку *ERIH* був присвячений виданням, що спеціалізуються на гуманітарних дослідженнях. Але 2014 року право володіння *ERIH* було передано оператору — Службі даних суспільствознавства Норвегії (*Norwegian Social Science Data Services*). Тоді керівництво індексу вирішило розширити тематику і додало журнали, присвячені дослідженням у галузі суспільних наук, змінивши назву *ERIH* на *ERIH PLUS*¹.

¹ <http://erihplus.nsd.no/>

ERIH PLUS створений для задоволення потреб викладачів і дослідників Європи, по суті — це бібліографічний інструмент, який допомагає поширити інформацію про високоякісні гуманітарні видання, що виходять різними європейськими мовами. Реферативна база даних та цитувань наукових матеріалів *ERIH PLUS* є найбільшою в світі платформою для відстеження робіт у соціальній та гуманітарній сферах. Публікації представлені не лише англійською, а й іншими європейськими мовами. На думку експертів, ця БД є одним із найважливіших і престижніших індексів в Європейському союзі. *ERIH PLUS* цінують за високу якість і серйозний вплив на роботу наукових журналів у галузі гуманітарних та суспільних наук.

БД охоплює такі **тематичні розділи**:

- Антропология
- Археология
- Гендерні дослідження
- Дослідження античності
- Історія
- Історія і філософія науки
- Історія мистецтва, архітектури і дизайну
- Лінгвістика
- Літературознавство
- Музикознавство
- Науково-педагогічні дослідження
- Психологія
- Релігієзнавство
- Філософія

Критерії входження до *ERIH PLUS* не надто жорсткі. В індекс можуть увійти тільки наукові періодичні видання. Книги, монографічні серії та праці конференцій на даний час не включені до бази. Відповідно до процедури, приналежність періодичного видання встановлюють на підставі публікацій протягом двох років до дати подання. Таким чином, журнал на момент подання повинен мати не менш ніж дворічну історію публікацій.

Періодичне видання, яке пропонується до включення, повинно відповідати таким мінімальним критеріям:

- прозора процедура зовнішнього рецензування (*explicit description of the journal's procedures for external/independent peer review*);
- наукова редколегія, члени якої афілійовані з університетами або іншими незалежними дослідницькими організаціями (*academic editorial board, with members affiliated with universities or other independent research institutions*);
- дійсний *ISSN* код, підтверджений міжнародним реєстром *ISSN* (*valid ISSN code, confirmed by the International ISSN Portal*);
- усі оригінальні статті повинні бути супроводжені резюме англійською та / або іншою міжнародною мовою, важливою для даної галузі досліджень (*all original articles are accompanied by abstracts in English and/or another international language relevant for the field*);

CZĘŚĆ A WYKAZU CZASOPISM NAUKOWYCH CZASOPISMA NAUKOWE POSIADAJĄCE WSPÓŁCZYNNIK WPŁYWU IMPACT FACTOR (IF), ZNAJDUJĄCE SIĘ W BAZIE JOURNAL CITATION REPORTS (JCR) WRAZ Z LICZBĄ PUNKTÓW PRYZNAWANYCH ZA PUBLIKACJĘ W TYCH CZASOPISMACH						
LP	TYTUŁ CZASOPISMA	ISSN	eISSN	Rok	LICZBA PUNKTÓW	LISTA
1	2	3	4	5	6	7
1	2D Materials	2053-1583		----	45	A
	2D Materials	2053-1583		2016	45	A
2	3 Biotech	2190-5738		----	15	A
	3 Biotech	2190-5738		2016	15	A
3	4OR-A Quarterly Journal of Operations Research	1619-4500		----	25	A
	4OR-A Quarterly Journal of Operations Research	1619-4500		2016	25	A
	4OR-A Quarterly Journal of Operations Research	1619-4500		2015	20	A
	4OR-A Quarterly Journal of Operations Research	1619-4500		2014	25	A
	4OR-A Quarterly Journal of Operations Research	1619-4500		2013	25	A
4	AAOHN JOURNAL	0891-0162		----	20	A
	AAOHN JOURNAL	0891-0162		2014	15	A
	AAOHN JOURNAL	0891-0162		2013	20	A
5	AAPG BULLETIN	0140-1423		----	35	A

Фрагмент Переліку наукових фахових видань Республіки Польща

- наявність інформації щодо афіліації авторів та їхні адреси (*information on author affiliations, i.e. the full names of the respective universities or other independent research institutions, author addresses; email or postal addresses*);

- не більше двох третин авторів, які публікуються в журналі, можуть бути з тої ж самої організації, що випускає журнал (*no more than two thirds of the authors published in the journal are from the same institution*);

- потрібна для входження до індексу інформація, яка свідчить про дотримання викладених вище вимог, повинна бути доступною на веб-сайті журналу (*Requested information should thus be available on the journal's website*).

Пропонуючи своє видання для включення до *ERIH PLUS*, редакційна колегія повинна передовсім пам'ятати про необхідність підтримки і наповнення англomовного веб-ресурсу видання, де представлена повна й актуальна інформація про нього. А саме: переконливо викладена політика журналу (описані цілі і завдання журналу), наведено повний склад редакційної ради із зазначенням країни перебування (приналежності) кожного члена ради; зміст та анотації до кожної статті, що оперативно завантажуються на сайт, відповідно до виходу чергових випусків журналу.

Станом на вересень 2018 року до індексу включено 6950 видань, з них 71 українське. Серед останніх шість видань, співзасновниками яких є академічні установи: "Економіка промисловості", "Демографія та соціальна економіка", "Економічний часопис – XXI", "Acta Innovation", "Український соціум", "Економіка та право". До роботи над цими виданнями залучені ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України", Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, Інститут економіко-правових досліджень НАН України.

У наших найближчих сусідів (Польщі) перелік фахових видань (*Wykaz czasopism naukowych*) готує Департамент науки відповідно до розпорядження

Міністерства науки та вищої освіти (*Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego*) (рисунок). Перелік розділений на три категорії — А, В, С. До першої входять видання з імпаکت-фактором, включені до *Journal Citation Reports (JCR)* (11 737 назв); до другої — видання без імпаکت-фактора, але які відповідають певним вимогам (3080 назв); до третьої — гуманітарні видання з індексу *ERIH* (4197 позицій). Оновлення переліку відбувається кожні два роки².

У Російській Федерації звітність, яку подає кожний вищий навчальний заклад до Міністерства освіти і науки, крім показників публікаційної активності за даними *Web of Science Core Collection*, *Scopus* і РИНЦ, містить пункт про кількість статей в індексі *ERIH PLUS*. Федеральна система моніторингу результативності діяльності наукових організацій РФ, які виконують науково-дослідні, дослідно-конструкторські та технологічні роботи, також передбачає врахування кількості наукових публікацій та цитованості статей у журналах, що увійшли до *ERIH PLUS*.

Оскільки база *ERIH PLUS* не є виключно європейською, а орієнтована на весь журнальний академічний ринок, то, на наш погляд, варто рекомендувати редакціям журналів використовувати критерії цієї бази для оцінки видань, а також орієнтуватися на входження до неї.

До того ж, Науково-видавнича рада НАН України у надісланих офіційним листом до МОН України зауваженнях до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України наголошує на необхідності урахування входження гуманітарних видань до БД *ERIH PLUS* як критерію входження до категорії Б.

² <https://www.nauka.gov.pl/ujednolicony-wykaz-czasopism-naukowych/wykaz-czasopism-naukowych-zawierajacy-historie-czasopisma-z-publikowanych-wykazow-za-lata-2013-2016.html>